

”Brott”arsex och kod för stadiga kaffebo

Gamla florentinare samsas med energiska sadomasochister i Benedikt Taschens utgivning. Nu har han fått pris av Unesco.

TEXT: ELISABETH BRAW

Man behöver bara bläddra igenom det tyska förlaget Taschens katalog för att se vad dess mission är – och varför det är omöjligt att inte ha någon åsikt om det. "Taschen is good for you!" lyder sloganen på framsidan av en bunden fyrfärgskatalog i tabloidformat som utan att rödna blandar *Exquisite mayhem*. The spectacular and erotic world of wrestling med suggestiva bilder av förläggare, hustru och *Codices illustres: The world's most famous illuminated manuscripts*. Taschen-förlaget är pappersinkarnationen av sin excentriska vd och ägare, och för Benedikt Taschen finns inte "highbrow" och "lowbrow". Det finns bara sådant han tycker om och inte tycker om, och det han gillar publicerar han. Från basen i Köln har förläggaren chockat bokvärlden med sina böckers innehåll och pris. Och med sitt totala ointresse för vad som är accepterat.

– Jag började egentligen med serier: jag startade serieförlag 1980 och publicerade sådant som jag tyckte om. Det gick inte så bra och det var kanske tur, säger han.

Vändningen kom när serieförläggare Taschen vid 22 års ålder fann 40 000 överblivna exemplar av en fotobok om Magritte och med denna enda produkt begav sig in på konst- och fotoboksmarknaden. Den egna erfarenheten med konstböcker öppnade hans ögon för denna nisch, berättar

Taschen. Som tonåring ville han ofta köpa konstböcker, men för det första var de för dyra och för det andra tittade personalen i de dyra konstboksbutikerna alltid så misstänksamt på unga köpare. Det borde finnas fler som har gjort samma erfarenhet, konstaterade unge herr Taschen.

Det gjorde det. Taschen Verlag gäller nu för att vara världens största konstboks-förlag, trots att det tiger om sin omsättning.

Unescoprís till Taschen

Förlaget har 180 anställda, filialer i sex länder – och en ny elegant, egen, butik mitt i Paris – och säljer i snitt en bok varannan sekund. I september belönades Taschen av Unesco med Camerapriset för sina insatser på konstboksområdet. Förläggare Taschen själv och hans fru delar sin tid mellan födelsestaden Köln och ett hus utanför Los Angeles som ser ut som ett flygande tefat på ben.

Taschens utgivning tillhör visserligen genren konstböcker. Men *Vorsicht!* Benedikt Taschen känner inte till begreppet sedlighet.

– Vi förlägger allt som vi tycker är intressant och värt att presentera för andra. Det måste inte alltid ha ett konstnärligt värde, men det måste vara unikt och autentiskt, förklarar Taschen.

Så kommer den populära fotoboks-serien med interiörer från Paris, London och andra städer från Taschen, men också böcker som *Erotica Universalis* och *Forbiddna Erotica*. "För att göra denna tidning familjevänlig har vi satt 'smilies' på praktiska ställen", men boken själv är helt 'smilies'-fri", anmärker katalogen till en bok med särskilt avancerade bilder.

Florentinare och sadomasochister

Eleganta böcker om florentinsk konst och hus på landet samsas om platsen i Taschen-katalogen med fotoböcker av Helmut Newton, Jeff Koons och Eric Stanton, sadomasochismens fotokronikör. Erotikaböcker kännetecknas i katalogen av en vagina. Kort sagt: Benedikt Taschen, som inte gör någon hemlighet av sin fascination för porr, ger ut allt han gillar. Och förresten: någon skillnad mellan porr och erotik ser han inte.

– Gränsen mellan de båda ändras sig ändå hela tiden och beror på vem betraktaren är. En kategori

"Sumo, en bok med Helmut Newtons fotografier, kostade 1 500 dollar och vägde 30 kilo. I priset ingick ett specialdesignat bord att ha boken på"

ger vi av princip inte ut: porr där våld eller barn ingår.

Priset tog nog *Sumo*, en bok med Helmut Newtons fotografier. Den kostade 1 500 dollar styck, gavs ut i 10 000 exemplar och vägde 30 (!) kilo. I priset ingick ett specialdesignat bord att ha boken på.

"Påverkat hela bokindustrin"

Benedikt betyder visserligen välsignad, men hur kan han vara en excentrisk bokförläggare som ger ut allt han gillar och ändå tjäna pengar?

– Taschenes sätt att ge ut konstböcker har påverkat hela bokindustrin, säger Calvin Reid på amerikanska Publishers Weekly, som studerat Taschen sedan början av 90-talet.

– De rationaliserade formatet på sina böcker och fick en stor marknad genom att ha bildtexter på många språk.

Böckerna ges ut i några få format och på mindre lyxigt papper än andra konstförlag använder. Distributörer undviks. Resultatet: Taschenes böcker kostar i regel mindre än hälften av jämförbara böcker från andra förlag och har standardpriser på 19,95, 29,95 och 39,95 dollar. Förläggare Taschen själv konstaterar att andra förlag genast kopierat hans idé om att publicera böcker för en internationell publik.

Visst har Taschen skapat sig en marknad och ett rykte med sin erotikutgivning, men Interior-serien, som Taschenes fru Angelika är redaktör för, har exempelvis sålt i runt fem miljoner exemplar. Bästäljaren just nu är Helmut Newtons *Some Like It Hot*.

Benedikt Taschen må inte se något konstigt i att ge ut avancerad erotik, men andra gör det.

– Boklådor säljer Taschenes konstböcker men undviker i allmänhet dess erotik, säger Marcus Ratliff, Taschenes representant i USA.

Handeln i erotikböcker sker mest via grossister och distributörer. Barnes & Noble och Borders, de ledande amerikanska bokhandelskedjorna, för dock också Taschenes erotiska böcker. Även i hemlandet Tyskland visas föga uppskattning av Taschenes definition av konst:

– Taschen har förlorat i vikt hos oss i takt med att deras utgivning av sexböcker tilltagit, säger

elfria konstruktioner

vinning där eller kitsch, infogas och som ibland car eller ren-

liteten och ende teman rentar och enserna till upptäckar-let här är en ver tid av det tid att ter ytterliga-kopplar sin

Utställning

Dan Wolgers Verksamhet
1977–2001

Liljevalchs konsthall, Stockholm
T o m. 6 januari 2002

PÅ UTSTÄLLNINGEN visas mycket av det som gjort Wolgers känd. Konstruktionerna, självporträtten, de vita monokromerna av projektor-dukar, mobilerna, apparaterna, scener ur Jesu liv. Att träda in i Wolgers värld är som att träda in i en konstnärlig verkstad fylld av konstruktioner och modeller där det verkar funderas väldigt mycket.

Gubben Pettson och katten Findus skulle trivas här.

Det går alltså utmärkt att ta med barnen. I leksaksrummet ställer Wolgers ut defekta leksaker, som kasserats och som han själv köpt in. Leksakerna är märkta med butikens lappar. Själv tycker jag synd om hundarna som ratats och påklistrats lappar som: "skäller bara", "saknar öra" eller den snälla isbjörnen med röda snöskor som fått omdömet; "saknar glasögon + handduk". Mest oöbetalbar är kanske hästen med etiketten: "gnägående häst som ej gnäggar".

LARS VIKSTRÖM

Saknar öra
(1993).

Wolgers: "Jag är intresserad av mi

FTI: Varför kan du inte ägna dig åt att måla vackra oljemålningar där folk ser vad det är?

– Jag gick faktiskt på förberedande målarskola. Då märkte jag att måleriet inte ligger för mig. Jag får helt enkelt ingen kontakt med pensel och färg. Jag förstår mig inte på det. Tredimensionell och mental konst tycks jag förstå mig bättre på.

Dan Wolgers.

Varför blir resultatet som det blir?

– Som många andra brukar säga så känner jag mig som om sakerna gör sakerna vill helt enkelt jag är bara ett redskap. Det är klart tycker jag att gen funnits där hela

Du ställer gärna och ansikte eller ditt namn centrum i dina konst inte det lite självupp – Det förefaller som mitt namn ofta i centrum och det ger